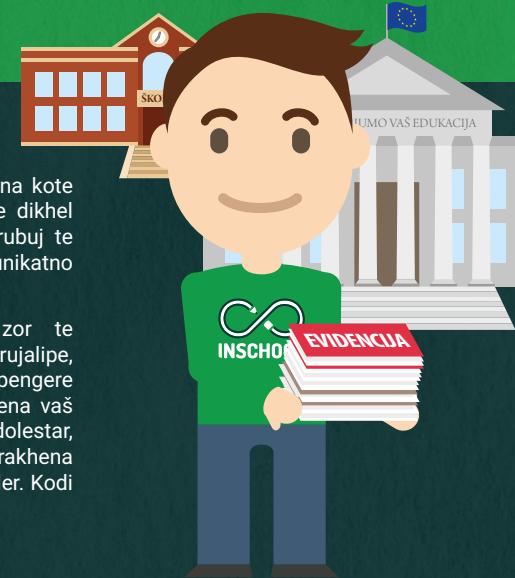

INKLUZIVNO ŠKOLE: TE KEREL PES DIFERENCA VAŠ E ROMANE ČHAVORE (IN SCHOOL)

www.coe-inschool.org

E škole trubuj te oven sigurno thaj inkluzivno thana kote sako jekh čhavo ka šaj te džal majangle, bizi te dikhel pes kotar avela vaj save zora isi ole. E škole trubuj te ažutin sakone jekhe čhavore te arakhel pesko unikatno potencijalo. Numa, kodo naj savaht realiteto.

Vi kodo so but Europakere škole dena zor te implementerinen javereder thaj interkulturalno trujalipe, nekobor škole trubuj vi dureder te lačharen pengere politike thaj praktike thaj te den jekh-a-jekh šajipena vaš kvalitetno vi inkluzivno edukacija. Sar rezultato kodolestar, nesave čhavore, specijalno Romane, vi dureder arakhena bariere so olengo avipe dži pe škola kerena phareder. Kodi si i situacija so o IN SCHOOL khamel te pharuvet.

ROM

Europako Konsilo si i legarutni organizacija vaš manuškane hakaja. Ano Konsilo si 47 thema membrura, kolendar 28 si thema membrura ande Europaki Unija. Sa e thema membrura ande Europako Konsilo čhutije signature vaš e Europaki Konvencija pa Manuškane Hakaja, dokumenti vaš protektiribe e manuškane hakajengi, demokracija thaj zakonosko/karunesko legaripe. E Europaki Kriss vaš Manuškane Hakaja dikhela sar džala i implementacija e Konvencijaki ko thema membrura.

www.coe.int

I Europaki Unija si unikatno ekonomikano thaj politikano partneriribe maškar e 28 demokratikane Europakere thema. Olengo cilj si sansari, prosperitetu thaj slobodija vaš pengere 500 milionura manuša – ko jekh fei thaj sigurno luma. Te kerel pes sa kodo, e EU thema kerdine bučarne grupe te legaren EU thaj te adoptuin e kanunen/zakonen. E majbare si Europako Parlamento (reprezentirindo e manušen Europatar), Europutne Unijako Konsilo (reprezentirindo e nacionalno gaveron) thaj Europaki Komisija (reprezentirindo e khetanutne EU intereson).

<http://europa.eu>

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

• ŠKOLAKO NIVELO

INSCHOOL implementirinela i metodologija "Indekso vaš inkluzija: legaripena vaš škola te šaj te len inkluzivno moljaripa" kerdine kotar o T. Booth thaj M. Ainscow (2016), kodolesar so den pe e bukijarnenge ande svako škola kaj te avel len **andejekh/kontinuo thaj lokalno/ suporto**. E školengere akcije si zurakerde vi grantondar thaj dela pes olenge šajipe te buhljaren pengere **Inkluzivno Školakere Buhljarpaskere Planura** kotar o INSCHOOL Nacionalno Timo. E školenge save si hemime pe kodo projekto, dela pes šajipe te ulaven maškar pende džanipena te šaj, vi dureder te keren inkluzivno praktike thaj aktivitetura.

INSCHOOL si Khetanutno Projekto kotar e Europaki Unija thaj Europako Konsilo. Olengo cilo si te lačharen e socijalno inkluzija vaš e Roma kodolesar so promovirinela inkluzivno edukacijakere **policitike thaj praktike** ane **Bulgaria, Čehiko Republika, Hungaria, Romania, Slovakijski Republika** thaj **Khetanutno Thagaripe/UK**. Adava kerela pes trujal:

- ▶ Keripe ažutimaskere mehanizmura thaj hainga vaš **pilot inkluzivno škole**;
- ▶ **Dejbe suporto vaš e sičara** te prakticirinen inkluzivno sikljovipe;
- ▶ **Dejbe suporto te crden pes e konkretno bariere** vaš e dukhavdine grupe vi trujal e legislacijako pharuvipe ande hemime thema;
- ▶ **Vazdipe sama vaš e beneficije** kotar e inkluzivno edukacija vi maškar e manuša – generalno vi vaš kodola so kerena decizija.

DUALNO AVIPE

O fokuso kotar kodo **dualno avipe** dela šajipe e INSCHOOL-eske te kerel generalno dikhipe upral e edukacijaki **politika** thaj **praktika** ande sako jekh them. Te resel kodo, e INSCHOOL-eskere Fasilitatorija direktino kerena bući e školencar (sičarencar, studentoncar, familijencar thaj e komunitetoncar) džikote e **INSCHOOL-eskere Edukacijakere Advajzerura** dena ažutipe e **Fasilitatorenge** thaj sigurinena o **nacionalno koordinacija** le procesosko thaj kerena pes trujal sistematičano lejbe informacijsko palpalne. Gasavi metodologija lačharelvi e praktika vi e politika.

■ INDEKSO VAŠ INKLUSIJA

O indeksu vaš inkluzija si jekh **metodologikano instrument** savo so dela **suporto/dumo** vaš inkluzivno buhljaripe ande škole bazirime upral **moljarpasko fremo**. Fokusirinela pes upral tri dimenziye (keripe inkluzivno kulture, keripe inkluzivno politike thaj keripe inkluzivno praktike) te šaj te resel pes inkluzija, na numa vaš varesavi grupa čavore, numa vaš sa e individualacija (phure vi čavore), sistemura thaj lačharipa.

◆ POLITIKANO NIVELO

Ki paši kooperacija e Ministeriumencar vaš edukacija pe sako jekh them, i Nacionalno Bučarni Grupa kerela bući pe politikako nivelo vaš e hiva thaj bilačipena maškar e politike thaj praktike save so egzistuin ande školi, kodolesar so del apes olenge **asistencija te adresirinen akala pharipena**. Pala kodo drom, e inkluzivno praktike ande edukacija šaj kerena pes pala e inkluzivno nacionalno politike.

KONTINUITETI THAJ IKERIPE DUREDER

E **nacionalno timongo** egzistiribe dela kontribucija te ikerel pes o **pozitivno impakto** ko **kontinuiteti** sar so kerena pes konekcije maškar e škole pe diferentno regionura thaj thema. Pe lungi vrama, kodo **transnacionalno suporto** ka ažutil e selektirime školen korkore te džan dureder sostar ka den pes olenge sa e metodologije thaj resursija/hainga te šaj te oven **independentno** kotar **avrutni intervencija**.